roman istrati

luntrea de ceară

roman istrati

luntrea de ceară

Editura MUȘATINII
Suceava, 2018

Proiect editorial realizat cu sprijinul
CONSILIULUI JUDEŢEAN SUCEAVA
Preşedinte: ***Gheorghe FLUTUR***

Centrul Cultural „Bucovina" Suceava

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României

Editura „Muşatinii"
Suceava, str. Tipografiei nr. 1,
Tel. 0230 523640, 0757 076885 **(I.D.)**
Director general: *Gheorghe DAVID*

tipar: **Grup Mușatinii**
tipografie • editură • producție publicitară
SUCEAVA, tel.: 0230 523640

„Vin să-ţi amintesc că trăiești”

Roman „Istrati își face iluzia că este un sceptic, când el de fapt este un luptător mocnit, ca viața însăși, pentru cauze mari. Nu se grăbește să tragă concluzii, și nu reușește să fie cinic. Poezia lui e deopotrivă amintire, copilărie îngropată în cristalul unui peisaj bucovinean, este timp care trece greu, lăsând în urmă poezia agoniei lui, indicând paradoxale soluții de viață și de bucurie ale celui care știe să piardă și să învețe”, scria Constamța Buzea, în prefața „la un debut” a cărții „miezul adânc”, singura carte de poezie a celui mai complex, mai echilibrat și mai lucid exponent al iconarismui modern bucovinean, apărută la Editura „Eminescu”, în 1978, când, la doar 23 de ani, speriat parcă de acest remarcabil triumf, Roman Istrati scria, în 20 ianuarie, un ultim poem, o ultimă deslușire/vestire dintre toate intuițiile lui metafizice. Apoi avea să tragă oblonul peste poezie, devenind „un lupător mocnit... pentru cauze mari”, cum prorocise Constanța Buzea, cu peste 1.800 de „lovituri de spadă” despicând în carnația vremelniciei, în care „lutul e rană de genunchi uneori, / mişcarea pare, pe rând, nemişcare” (*depărtarea spre maci*).

Opera lirică a lui Roman Istrati, cu doar 130 de poezii, câte s-au păstrat, dar nu cred să fi fost mai multe, înseamnă, totuși, în ciuda aparentei puținătăți, una deplină, amplă și exemplară, îndreptățită la memorie și la interes obștesc, mai ales în astfel de

vremuri, în care „toţi râvnim fără a şti / dreptul de-a purta coroană / sau pe cel de-a porunci” (*tăcute vorbe*). Pentru că în poezia lui Roman Istrate „cuiele minţii ard mocnit” (*zoologie apuseană: bețivanul*), dar adânc, iar în „cerdacul minţii” (*lumină de nectar*) a refuzat bărbătește „părăsirea de urgenţă / a fortăreţei Poezia”, pe care o cerea și încă o mai cere ultimativ „marele stat major al artei moderne” (*comunicate de război*), dinamica lirică, metafizică până la transcendență, condiționând și împlinind un iconarism modern și nu doar „cristalul unui peisaj bucovinean”, cum spunea Constanța Buzea. E mult mai mult decât în condiționările editoriale din vremea plachetei „miezul adânc”, deși chiar și acolo izbutea Roman Istrati să evadeze din obligativitatea celor două treimi de „poezie patriotică” prin recursul la cele trei relaționări fundamentale ale iconarismului: cu mitul – prin lut, cu universul – prin credință și cu viața – prin dragoste; beneficia de o armonie desăvârșită între minte și inimă, între surprinzătoarea predispoziție pentru filosofie și imaginație; pășea pe cale cu două țeluri mărturisite aproape brutal de sincer: „vreau să vă spun că sunt aşa cum sunt / cum nimeni altul n-a mai vrut să fie” (*vreau să vă spun*) și dornic „să-nvăţ adevărul din mine” (*adevărul din mine*).

„Şi vreau să ştiţi că nu sunt altceva
decât o eronată prelungire
abandonat soldat de tinichea
uimit într-o blajină răstignire”

(*vreau să vă spun*)

„Dar ce sunt eu, piezişă stea de noapte
în care fără voie luminând
osificate crengile de lapte
par iedera zăpezilor din gând”

(*negândire*)

Blajina răstignire a trăirii inefabilului, pe care și-o asuma Roman Istrati, beneficia de o înnăscută putere de a folosi „cuvântul simplu de la masă / ce-l spui surorii, mamei sau oricui" (*cuvântul meu*), „cuvântul aspru ca un zbor de graur" (*pastel*), cu încărcături semantice noi și surprinzătoare, într-un firesc discursiv de „panta rhey", curgerea însemnând, în definitiv, mai mult decât un concept filosofic, însemnând mai mult și decât o parabolă a existenței și a existențialului / din perspectiva condiției umane. „Cuvintele tale de stâncă întoarsă" (*ori numai așa*), Roman Istrati, nu au fost decât vestiri ale magicelor deslușiri și rămân „un spaţiu în care / zăpada se stinge / şi liniştea-şi culcă genunchiul / umbrit de povară / tot singuri vâslim prin cuvinte / în luntrea de ceară / căci vuietul surd ne duce / cu el înainte" (*rămâne un spațiu*). Iar „vina aceasta-i dulce mângâiere" (*pastel*), dincolo de aparent retoricul „aceste vorbe cine mi le iartă?" (*pastel*).

Roman Istrati nu a creat un univers, ci a deslușit semnificații pentru lumea aceasta, care viețuiește amăgită de moșteniri mitice, pe care ni le-au dăruit „părinții din părinți", cum se zice de la Eminescu încoace, generații după generați neîndrăznind evadări din dogmatic, ci resemnându-se cu acest dat neclintit și dur, cu consecință că „e-atâta noapte în buzele lor / e-atâta noapte şi atâta frică" (*parastas*), încât totul se pietrifică, aidoma osificării în preistorie, de care vorbește Blaga, iar „curgerea toată e un zeu, se pare, / şi-i ducem jertfă mielul de pământ / apoi primim tăcuţi bănuţul nopţii, / simbrie pentru câte am înfrânt" (*curgerea toată*). Zeificarea, durată pe mitul străbunilor primordiali – tata și mama, în poezia lui Istrati, proiectați liric pe toate palierele timpului – reprezintă pentru poet pretextul, dar și justificarea propriilor mitizări, prin care nu elementele naturii, ci trăirile capătă dimensiuni cosmice de inițiere în taine când cu aparențe de descântece șoptite misterios de „o ţigancă cu sâni de răşină / într-o noapte fără-nceput" (*barbut*),

când aproape liturgic, „cu toţi strămoşii adunaţi la joc" (*această pace*), dar un liturgic amintind de revolta mocnită, în care „sus, în munte, Dumitru, cu pumnul strivit / a bătut în cer" (*tablou*) „şi visul mi-l leagă de zâne" (*târzie zăpadă*). Un liturgic cu „zeii ascunşi în florile de iască" (*așchii de brad*), „cu cai de-argint şi zmeii de nisip" (*poveste*) , în care „au venit iarăşi tainele / ca-ntr-un botez să se-adape" (*ori numai așa*), atunci când „au nins strigoii pe la noi" (*scrisoare de la tata*), iar în calmul odihnitor al omăturilor încape atâta împăcare de sine încât nimeni sau aproape nimeni nu se mai întreabă „de ce există pentru toţi o floare / şi dincolo de ea o Nefiinţă" (*până la rouă*).

Mitul din lirica lui Roman Istrati este identic cu „matricea stilistică" deslușită de Blaga, deci cu aderența acestui neam la unul dintre scenariile mitice primordiale, care îl definește mai complet decât toate întâmplările istorice – după cum observa Mircea Eliade, iar matricea stilistică făptuită de cuplul inițial este, fără îndoială, a bătrânilor risipiți între pământ și cer, din bătrâni și peste bătrâni desprinzându-se staturile cosmice sau măcar statuare ale Mamei și Tatei. Nicăieri, însă, poetul nu abuzează de simbolistica iconaristă, ci întotdeauna o insinuează răbdător aidoma unei mângâieri, în incantaţii care cântă şi care vizualizează şi pictural, şi sculptural, ba chiar şi cinematic. Are Roman Istrati, ca poet, forţa sacerdotului care săvârşeşte ceremonii totemice, pregătind calea misterelor şi a iniţierii în magia inefabilului, iar armonia dintre muzical, vizual şi inefabil, pe care o durează, aminteşte, iarăşi, de o teză iconaristă fundamentală, Mircea Streinul spunând că bunul Dumnezeu ni se arată în fiecare clipă prin cele trei dimensiuni ale spaţialităţii sale sacre: poezia, muzica şi arta plastică.

Citind un poem săvârşit de Roman Istrate, indiferent dacă ai sau nu cunoştinţe măcar elementare de filosofia culturii, rămâi

fascinat de starea de cântec, în vreme ce propria-ţi imaginaţie desăvârşeşte filmul unei epicităţi exemplare. Nu ai să înţelegi, poate, că lutul invocă mitul, cu „tatăl nostru care eşti în ceruri” drept reper fundamental, dar nu poţi evita o stare de sacralitate, de netimp în sensul evadării din timp printr-o nostalgică împăcare lăuntrică, datorată întoarcerii într-o stranie, dar odihnitoare metafizică instinctuală:

„când vin, cu bătrânii de-acasă
mă-ntâmpină lutul din tindă
poveştile strânse în grindă
m-aşteaptă cu seara pe masă”

(*bătrânii din porți*)

De regulă, „de călcăm ceva e umbra” (*ştiu o stea*), dar se întâmplă că „uneori călcând lumina / răul acesta poate fi un bine” (*călcând lumina*), pentru că „umbra / dintre fapte şi cuvinte” (*tăcute vorbe*) este însuşi mitul, „căci pământul este cartea / scrisă doar de mucenici” (*taina*), deci de trăitori care află răgazuri şi pentru a se căuta, şi pentru a se întrezări, dacă nu pentru a se afla, în lumină, lumina fiind întotdeauna înfăţişată, într-o astfel de poezie, drept iluminare, deci iarăşi ca legătură între efemer şi etern, între ochi şi astre, o legătură care va căpăta substanţă „doar când steaua se va naşte / iarăşi din lumina ei” (*ştiu o stea*).

Desprinderea din nevoia de iluminare înstrăinează şi deformează universul în iluzii, în aparenţe în care „totu-i o stea mereu aceeași” (*identitate*), pentru că „bradul roteşte stelele prin cer” (*poveste*), deşi nouă ni se pare, în rătăcirile noastre iscoditoare, că stele sunt doar „lucitoare corăbii prin deşertul ceresc” (*depărtarea spre maci*) sau, şi mai dogmatic, că nişte „demoni în cer luminează şi dor”, „ca un viscol de fluturi încet muritor” (*depărtarea spre*

maci). Iar înstrăinarea începe cu senzaţia că „o stea îşi sparge greu / lumina prin cer” (*rămâne un spațiu*), că „lumina cade ca un patrafir” (*călcând lumina*) şi nu „aşa cum cred bătrânii” (*cântar*). Deci, nu credinţă, nu slobozire şi întregire a sinelui universal în fiecare element al datului cosmologic, în ciuda faptului că „lumina-i putere de-a fi” (*putere de-a fi*), tocmai prin această umplere de forme, de goluri, de vase – cum se zice în taoism, deşi poemul, ca trăire liturgică sublimată, pipăie „lumina strânsă-n fiecare coajă” (*ţară*), vede „în ochi lumina vieţii fără moarte” (*destin*) şi, astfel, pe cale de consecinţă sau poate că doar de logică, dar o logică stranie, care încă mai fâlfâie din aripile sufletului, „noi suntem steaua / ce nu o cunoaştem / restul e doar ce rămâne din zbor” (*putere de-a fi*).

De vreme de se ştie că Roman Istrati a fost nu doar un dascăl de filozofie, ci şi un surprinzător filosof, aş putea renunţa la sesizarea acestor detalii, care ţin de filosofia şi istoria culturii, în favoarea unei autopsii a poeziei lui, care să-mi ajute să scot la iveală „această mână sclavă / semn al luminii poate / sădită prin pământ” (*semn al luminii*) sau oricare alt detaliu anatomic al corpului operei poetice – şi fac o paranteză, înainte de a continua: Roman Istrati, deşi a lăsat după sine doar 130 de poeme, are o operă; cunosc o puzderie de chinuitori ai peniţei, care au publicat zeci de cărţi, cu mii de poezii, dar cărora nimeni nu le va putea măcar întrezări o operă.

Concepţia filosofico-lirică a operei lui Roman Istrati e obligatoriu de desluşit; nu de către mine, care doar atenţionez asupra ei, ci de către cei care ar avea obligaţia să o facă. E obligatoriu de desluşit pentru că însăşi creaţia lui probează existenţa unui iconarism modern în Bucovina, deci un curent nu doar literar, ci şi gnostic, iar dacă vreţi, şi religios. O răzvrătire împotriva beznelor dogmatice: „culege lumina din peşti şi fă-ţi nuntă cu ea, iar peste fluier, când

ai nevoie, cântă şi vin / Vin să-ţi amintesc că trăieşti" (*întâlnire*). O răzvrătire nu doar a tentaţiei gnostice, în care „puţin îngăduita mea putere, / sălbatecă lumină de nectar" (*lumină de nectar*) obligă la fapt stilist, la lepădarea osificării într-un dat moştenit după regula lui „aşa am apucat", o răzvrătire asumată drept obligaţie obştească: „eu mă văd nevoit să arăt pentru cei / ce au spart lumina până-n ultimul rod" (*fără vină*). O răzvrătire contrapondere la „mişcarea noastră oarbă / curgând spre nemişcare" (*cântar*), la statutul de frunză pe val în conceptul „panta rhey", o răzvrătire pornită din convingerea sau măcar din luciditatea instinctuală că şi „Cartea / arată că timpul oprindu-se-n pietre / va face nuntă cu moartea" (*vom râde? vom sărbători...*). Şi-atunci? Atunci:

„plec, mamă, fără veşminte acum
pe drumul bătut cu flori de răşină;
când oasele-mi vor fi târzie zăpadă
tu aprinde-n pridvor o lumină"

(*târzie zăpadă*).

Iar ruperea aceasta, prin care „sfârşitu-i stingerea luminii din sine / şi nu a celei venind din afară" (*putere de-a fi*), ba „și mai vine, frate, gândul / să ţi-l speli de oseminte" (*vino, frate*), presupune o resemnare pe care Roman Istrati, şi ca filosof, şi ca poet, şi ca om, nu a putut să o accepte vreodată, deşi conştientizează dureros umilinţa destinului existenţial, în care, fără voia lui, este un fir de nisip, câtă vreme comunitatea nu-l desluşeşte drept îndreptăţit moştenitor al străbunilor iniţiali şi iniţiatici din ceruri, care ne-au împovărat cu mituri şi cu resemnarea determinată de aceste năluciri:

„noi ce să facem, mâinile ne dor
de când cioplim prin vreascuri putregaiul

în buza nopţii tata bate pari
şi se aude ca un clopot naiul"

(*aşchii de brad*)

sau:

„luaţi de fluier sau luaţi ulcioare,
vă dau un cântec tainic al livezii
în care hora lumii prin izvoare
aprinde iar pridvoarele zăpezii"

(*destin*)

sau:

„Mai vine pe la noi orbul Vasile
să-mi spună bună seara şi pe rând
apa fântânii-n palme s-o împartă
cailor nopţii grei ca de pământ"

(*fără trup*)

Din punctul meu de vedere, opera poetului Roman Istrati reprezintă un fapt stilistic prin care ni se dezvăluie un alt scenariu mitic, la care putem adera sau nu, funcţie de eşuările în sau evadările din degenerescenţele arhetipale, numite, prin nefericiţi termeni populari, mentalităţi, bigotisme, desuetitudini. Roman Istrati înseamnă o iluminare lirică atât de mistuitoare, încât el însuşi avea să-i cadă victimă prin statutul de rătăcitor fără ţel de după aceea sau, cum zicea el, într-un poem deja citat, un rătăcitor care a fost aşa cum a fost şi „cum nimeni altul n-a mai vrut să fie". N-a mai vrut sau nu a mai putut. Sau poate că doar nu a înţeles ceea ce doar lui i-a fost dat să înţeleagă.

În finalul acestei pătimaşe pledoarii, vreau să vă vestesc tuturor că Roman Istrati trăieşte, dovadă fiind şi această carte, şi cealaltă (*vestirile*), pe care, în ziua naşterii lui, 7 septembrie 2018, o veţi ţine în mână şi o veţi şi răsfoi, dacă aveţi în suflet şi în minte picurul de iluminare care să vă îndemne la căutări.

Ion Drăguşanul

iglu

ţin minte
când am coborât în spate cu cerul
aici printre voi era seară
ţin minte şi-ntâia povară
când mi-am culcat trupul
odată cu gerul

tata m-a scăldat adânc
în pământ
şi m-a-mbrăcat în haina
cea mai frumoasă
Eşti fiul meu, de-acum
aşa am vrut
ia pâinea şi-o bucată de coasă
şi-n pumn – mi-a spus –
ia nişte lut
că-i de-al nostru şi-i sfânt

știu o stea

Tot mai ştiu o stea în care
ziua umbră nu cunoaşte
şi-n copii sau în seminţe
moartea singură se naşte,
nu ştiu semnul sau lumina,
ştiu abia doar cum se cheamă
precum ştiu deosebirea
dintre sâmbure şi poamă

Într-un sâmbure ştiu miezul
iar fructului-i ştiu gustul
ştiu pământului o lege
cum din vie ştiu puterea
care face putred mustul;
nu ştiu vânturile care
fac zăpezile albastre
şi cireşele amare

De călcăm ceva e umbra
care face zborul lung
sau vreo lege care naşte
fructe care nu ajung,
la copii de-i strâmb doar mersul
le vom şterge paşii grei
doar când steaua se va naşte
iarăşi din lumina ei

pastel

Mă pui să zgârii crengile de aur
dar singure aceste crengi dau sânge
când nevoiţi le dezbrăcăm de haină
ce le ascunde galbena putere;
cuvântul aspru ca un zbor de graur
găsind durere-ncepe a se plânge
cum ursul sângerând învaţă taina
de-a sparge toamna nucile de miere

Poveşti voi scrie, dacă timpul cere
şi despre colţii ierbii voi vorbi
cum stau ascunşi în fiecare noapte
şi ard precum un fagure de ploi,
vina aceasta-i dulce mângâiere
ce-o lasă taurii trecând prin vii
când singuri fulgeraţi cu bob de lapte
se-neacă prin pâraie albi şi goi

Gândacii sub căpiţe tăinuite
roua de mac silind-o să-i asculte
în staul mai scânceşte câte-un miel
şi-mi fac din noapte singura mea hartă,
altă poruncă nu mai împlinesc
şi ţine minte dacă-mi ceri prea multe
că mâine te voi întreba la fel:
aceste vorbe cine mi le iartă?

identitate

Voim putere cum voim un galben
noroc găsit în praful de pe șanț
luminii îi voim atâta umbră
cât apăsarea mâinii să nu schimbe
însemnul din veriga unui lanț

Vina aceasta ne-am făcut-o noi
ea vine din părinți și mai departe
îi ducem miezul fără să-l schimbăm
din rădăcina lui până la moarte

Oricât schimbarea ar putea aduce
o trecere din noi spre alte cercuri
greșim cu fapta ori greșim cu gândul
așa cum ieri greșeau bunicii
păcătuind de sfânta miercuri

Totu-i o stea mereu aceeași
sămânța miezul nu și-l schimbă
oricât de greu ar fi îndemnul
iar noi rămânem toți la fel
și ni se schimbă doar însemnul

putere de-a fi

Şi nu-i rază aceea
ce nu lasă umbră
soarele însuşi există
o dată prin zi
şi o dată prin noapte
şi lumina-i putere de-a fi
aşa cum cireşele sunt
jumătate crude, jumătate coapte

Acestui timp îi stau
în noi cumplitele moaşte
şi-i doar cenuşă însemnul
când timpul îngust
e însăşi sămânţa ce-l naşte;
atunci când facem vreo pradă
ştim bine că-n lucruri e voie
ca partea din umbră să cadă

Pasul nu moare decât înăuntru
şi nu ştim cât poate
de mult să ne doară
noi suntem steaua
ce nu o cunoaştem
restul e doar ce rămâne din zbor

suntem bogaţi fiindcă ne naştem
sub patrafir de cocor;

sfârşitu-i stingerea luminii din sine
şi nu a celei venind din afară

vino, frate

Mâna care nu se-nchină
poate fi o nouă treaptă
când urcăm scara
dinspre durerii tainiţa
vino, frate, căci lumina
peste umbre cade dreaptă
precum cad cu miez de vară
nuferii pe gura serii

Şi mai vine, frate, gândul
să ţi-l speli de oseminte
sau să spargi roua aprinsă
peste pleoapa lumânării;
vino, de nu ştii cuvinte
să-ţi arăt coaja desprinsă
din bucata de zăpadă
care rupe buza mării

Şi de-o fi război sau ceartă
de la tine mai departe
fii acela care legi
şi nu cel care desparte;
vino, frate, căci lumina
de cunoaşte vreo izbândă
se găseşte cineva
să o fure mai întâi

pentru ca apoi s-o vândă

scrisoare de la tata

Să ştii că-au nins strigoii pe la noi
şi drumurile sunt înzăpezite
nucul din poartă ieri s-a prăpădit
că l-a trecut zăpada prin cuţite
şi nu e chip să crească înapoi

Iar lupul a ieşit din vizuini
şi sare, noaptea, cailor în spate
şi nu se teme nici de foc sau câini
oricât l-ai împuşca, oricât l-ai bate
când se repede poartă-n gheare spini

Şi oile sunt bine, sănătoase
şi nu le vindem până-n primăvară
doar cu zăpada asta e mai greu
căci stăm şi noaptea să nu calce hoţii
pe rând, când mumă-ta, când eu

Vezi ce lucrezi pe-acolo pe la tine
ca să nu-ţi iasă vorbe mai târziu
şi ai grijă că acum eşti singur
să nu te bagi prin tot felul de case
sau să te frigi pe gură cu rachiu
Noi suntem bine şi chiar mie-mi bate
în ochiul drept câte o cucuvea
de nu mai văd o săptămână-n şir;
eu te sărut; nu pierde cartea asta
că nu se ştie de ne-om mai vedea

ţară

Grâul cu gust de mărţişor răsare
ascuns acum prin fiecare rană
şi frigul îl împuşcă şi ne doare
ca laptele ce-şi prinde sânu-n cană

Vulcan de rouă cerbii poartă-n gură
când stau la tâmpla ierbii, albi, de strajă
vântul rotind prin sâmburi iar adună
lumina strânsă-n fiecare coajă

Şi mâine poate somnul se va rupe
şi mâna noastră mângâind va pune
vinul în flori şi florile în cupe
brumă prin struguri şi rugină-n prune

Ţară, te naşti odată pentru toţi
şi-n fiecare dintre noi odată
fluturii mai iau soare de la tine
şi-l trec în flori bucată cu bucată

zoologie apuseană: beţivanul

Cu vinul acesta beau deodată totul:
ziua amară, râia din oglinzi
beau cârciuma bolnavă ce se ţine
doar în putreziciunea unei grinzi,
tu, cârciumare, du-te până-n beci
la întuneric dă-i un ban de sare
să-mi dea o damigeană de răcoare
să-mi spăl pe faţă cearcănele reci

Ai grijă, cârciumare, scara-i veche
casele ei făcut-au un război
roagă-l pe diavol să-mi trimită grabnic
o damigeană grasă de noroi,
prieteni, vă dau voie să-njuraţi
n-am nici un sentiment şi nici o mamă
regi n-am scuipat şi regi n-am lăudat
şi tatăl meu a fost bufon de seamă

De ştiu a bea sau de nu ştiu a bea
vreunul va afla după o vreme
cel mai frumos bărbat este rachiul
iar sticlele sunt albele poeme,
voi, beţivani cu ochi obezi plecaţi,
căci v-a prădat de-un ultim gologan
evreul buhav molfăind în gură
noroiul picurat peste coran

Spălătoreasa cu un fir de umbră
şterge acum mahorca pe tejghea
cuiele minţii ard mocnit când sluga
toarnă în cană cheagul greu de stea
şi cana ca o pieliţă de sulf
vai, cum se-ntinde-n palmă tot mai greu
în mâzga încăperii unul scuipă
o tuse aspră şi un dumnezeu

Trece un vaiet lung de huhurez
sau poate-n beci un sânge un sânge muritor
tu, cârciumarul minţii noastre, râzi
printre butoaie mari de cositor;
cu vinul asta beau deodată totul:
ziua amară, râia din oglinzi
vă beau pe voi şi gândul meu ce stă
doar în putreziciunea unei grinzi

aşchii de brad

Nu vreau potrivă să aşez în fapte
un râu imens ce duce către mare
amestecând cu aşchia de brad
bulgări de grâu şi bulgării de sare;
junglă de ploi va bate peste săbii
cu urlet vânătoarea începând
noi stând la pândă florile de nufăr
le vom ochi cu grijă rând pe rând

Cu sănii încărcate de omizi
vom face umbră limbilor de foc
din carnea arsă mirosind a floare
ne vom culege flori de busuioc;
dăm cep în faguri şi în pahare curge
ziua uscată ca un ochi de broască
lovind din nou cu ură vom desprinde
zeii ascunşi în florile de iască

Nu vreau potrivă să aşez în fapte
un râu imens ce duce către mare
amestecând cu aşchia de brad
bulgări de grâu şi bulgării de sare;
noi ce să facem, mâinile ne dor
de când cioplim prin vreascuri putregaiul
în buza nopţii tata bate pari
şi se aude ca un clopot naiul

cântar

Praful ce-mbracă drumul
se naşte chiar din drum
peste seminţe bat seminţe mult mai grele
ziua de mâine este şi ziua de acum
iar noi purtăm la brâu
mari săbii şi mărgele

Lumina nu mai cade aşa cum cred bătrânii
somnul părerii noastre
e zbor de lilieci
cu spaima lămurită
care trezeşte câinii
mor ghindele de miere
tunând peste poteci

Vino cu verbe groase
turnate în pahare
să dărâmăm din fapte
pereţii plini de var
mişcarea noastră oarbă
curgând spre nemişcare
s-o cântărim, căci mâna
ne poate fi cântar

destin

Olga, ţiganca, ţipă peste noapte:
Luaţi ceaune, hai, luaţi arginţi!
Nu cumpărăm, îi strică tata ruga
Luaţi atunci lumină pentru sfinţi!

Iar fulgerând: Luaţi inele
bătute cu argintul din copite,
luaţi şi-un mânz, de vreţi sărut de rouă,
luaţi de os, luaţi ispite,

luaţi de fluier sau luaţi ulcioare,
vă dau un cântec tainic al livezii
în care hora lumii prin izvoare
aprinde iar pridvoarele zăpezii

Eu vreau, spun tatei, doar un singur leac,
vreau fluturii îngenunchiaţi departe
purtând în sânge florile de mac
şi-n ochi lumina vieţii fără moarte

întâlnire

A fulgerat între dealuri un tropot de cai; praful
s-a aprins ca argintul
Opreşte la poartă
Veşti?, îl întreb
N-am
Încărcată, creanga o aplec peste gard
Ia!, sunt mere coapte, îi spun, bătute de lună,
sunt mere de noapte
Râde şi Muşcă, Veninul îi umple gura ca o amiază de fân
Ţine, scoate din sân
E un fluier: cântă din el şi-o să vin
E un fluier vechi, de pământ
Bine, îl iau şi mă-nchin

A fulgerat iarăşi între dealuri un tropot
Întunericul s-a stins în fântâni mai departe;
a început să bată singur un clopot,
şi-a căzut mama pe moarte
Îmi strigă
Culege lumina din peşti şi fă-ţi nuntă cu ea, iar peste
fluier, când ai nevoie, cântă şi vin
Vin să-ţi amintesc că trăieşti

fără trup

Mai vine pe la noi orbul Vasile
să-mi spună bună seara şi pe rând
apa fântânii-n palme s-o împartă
cailor nopţii grei ca de pământ

Când vine alb doar răsturnând pâraie
salcia ninge în obrazul lunii
frunzele cad cu bruma pe răcoare
şi toamna scutură din nou păunii

El iar îmi spune fulgerând prin vii
melcii cu timpul adunat în spate
povestea cu mireasa din copii
sub carnea mării zămislind palate

Şi când în două pâinea o s-o rup
doar dimineaţa va veni să-nchine
şi tata iar, strigându-mă pe mine,
se va întoarce-acasă fără trup

poveste

S-a dezbrăcat copacul peste noapte
sub albul greu al frunzelor de apă
bradul roteşte stelele prin cer
şi vântul ars i-adoarme lângă pleoapă

Fântâna ca o rană de pământ
cu ochiul alb şi stins ca o răşină
şi-ascunde zborul peste mărul sfânt
în care toamna ninge iar rugină

Departe mi se risipeşte casa
şi-ntre ruine tata fără chip
alungă fumul ploii din poveste
cu cai de-argint şi zmeii de nisip

semn al luminii

Ce greu mi-a fost lăsată
şi-această umilinţă
cuţit poartă osânda
în palme ridicat
şi-n gură ţin cenuşa
din care ruga noastră
a blestemat fecioara
cu umbră de păcat

Dacă mi-e veştejită
această mână sclavă
semn al luminii poate
sădită prin pământ
nu-i decât vina celor
ce mi-au prădat în somn
sacii mei plini de miere
şi galbenă otravă

Eu n-am vreo socoteală
sau vamă de plătit
şi spun ca morţii singuri
să îşi îngroape morţii
acum în ceasul greu
îmi pun pe buze gândul
nu osândi ca însuţi
să nu fii osândit

târzie zăpadă

Mamă, împleteşte-mi noaptea în fluturi
şi visul mi-l leagă de zâne,
ceara toarn-o în cupe de rouă
şi dă-mi să beau ce rămâne

Împleteşte-mi scut şi îmbracă-l cu stele
fă-mi o cană de lut şi o pâine;
mamă, toamna apune diseară
şi iarna-mi răsare doar mâine

Mai aud murind prin somnul din cetini
cocoşii cu ţipete lungi de argint
luna-şi seamănă drumul de fum
şi merele-n cer se aprind

Plec, mamă, fără veşminte acum
pe drumul bătut cu flori de răşină;
când oasele-mi vor fi târzie zăpadă
tu aprinde-n pridvor o lumină

lumină de nectar

Atât doar mi-e puterea mea în braţe
spini luminoşi cu care să vă strig
peste cerdacul minţii străjuit
cu marile harapnice de frig

Copacii noştri drepţi vedeţi-i sunt
au tâmpla de pământ încăruntiţă
fac sâmburi buni sau răi, după putere,
sâmburi de linişte sau de ispită

Şi-n cer zăpada dulce, argintie
voi bate-o peste coarde până când
ziua de mâine, ziua veşnicie,
va deveni încet o zi de rând

Puţin îngăduita mea putere,
sălbatecă lumină de nectar,
mi-e frică să-ţi topesc lutul amar,
mi-e frică să-ţi culeg întreaga miere

din tată-n fiu

Toamna din tată-n fiu ne-o dăruim
ca pe un leac vindecător de boală,
ca pe ştergarul alb cu care noi
ascundem nopţii ochii ei de smoală

Întindeţi mari ştergare prin livezi
durerea unor faceri se aude
şi mâine dimineaţa s-o primiţi
născută cum se nasc poamele crude

Din tată-n fiu fructele cresc şi mor
din tată-n fiu grâul devine aur
şi-n tâmpla zilei liniştea zidită
pare acum un ţipăt lung de graur

Răcoarea tună peste toţi odată
pământul pare-n braţul nostru miez
e-n fiecare fruct ştiuta toamnă
şi peste toate noul ei botez

această pace

Când în grădină merii tatei coc
şi-n ape-mi cântă flaut de aramă
îmi creşte-n suflet grâul cel de-o seamă
cu toţi strămoşii adunaţi la joc

Nu vreau să uit nici cea dintâi dorinţă
când din sărutul mamei m-am cules
şi mi-am jurat să aflu înţeles
la tot ce-i sfânt şi tot ce-i de credinţă

Sângele meu nu-i apă, ci-i licoare
şi l-am primit în dar de la părinţi
cu bucurii întregi şi suferinţi
l-am apărat şi-am scris cu el izvoare

Şi-ncet lumina s-a întors încoace
şi m-a-mbrăcat cu gândul cel mai sfânt
să cresc cu dimineaţa în cuvânt
şi să trăiesc iubind această pace

toamna

Suie târziu semn de răcoare peste câmpie
caprele duc marginea lunii lângă fântână
neliniştea pare stol speriat de iasomie
şi frunzele-n aer par nesfârşite aşchii de lână

Toamnă, desfaci creangă cu creangă, fructelor toate
mari le aprinzi în piele făclii de rugină
numai pădurea, fluier imens de singurătate,
arde tăcut ca un ochi de narcisă
ca un zbor de albină

Petală de os îşi prinde seara pe gură
şi-n vatră focul chinuie miros de gutui
fruntea lunii, coajă de ceară, îndură
şi-n vie fumul ridică incerte statui

Năframa verii se sparge în cioburi de soare
şi fructul ascunde-n nemişcare o simfonie
sub cerul iernii iar se aude tremurătoare
numai sămânţa călcând încet spre veşnicie

sentiment de toamnă

Frigul dezghioacă floare după floare
zăpada-şi pregăteşte grea armură,
prin crengi, te uită, vezi: natura moare
şi-n urma ei noi naştem iar natură

În sfârcul toamnei capre negre ard
ce par imense clopote de humă,
munţii ridică nemişcat stindard
peste singurătatea lor de brumă

În coame cerbii clei de brad aprind
cu care poţi să ungi o stea de noapte,
lumina ei o vezi încet trezind
neliniştea ulcioarelor de lapte

Castanele se sting pe rând amare
şi lemnu-şi sparge sunetul în gură,
prin crengi, te uită, vezi: natura moare
şi-n urma ei noi naştem iar natură

elegie

Pădure, cazi noaptea cu creştetu-n lună
şi sânul ţi-e mare şi galben sub stele,
cu drumul în pleoape amiezile mele
zăpezi din zăpezi îţi adună

În lutul din cană e-o rană de fată
flămândă-n tăcerea pruncilor goi;
ţigăncile-albastre-mi coboară din ploi
iubire-n maramă rotată

Azi pietrele-n poartă nuferi aprind
şi noaptea se-ascunde-n sărutul păcat;
vioară mi-e inima-n jocul uitat
şi-n mărul cu gura de-argint

vreau să vă spun

Vreau să vă spun că sunt aşa cum sunt
cum nimeni altul n-a mai vrut să fie
că sunt un bulgăre aspru de pământ
zvârlit într-o zăpadă albăstrie

că-n urma mea s-aude un balaur
cum umblă casnic şi zornăitor
ca un smintit cerând pietriş de aur
prin albii în ţinutul Salvador

Şi vreau să vă mai spun cum traversez
prin carnea lui fără să ştie când
cum solzii-i scot în vis şi îi aşez
în locul lor cămăşi de hiacint

Şi vreau să ştiţi că nu sunt altceva
decât o eronată prelungire
abandonat soldat de tinichea
uimit într-o blajină răstignire

Vreau să vă spun că sunt aşa cum sunt
cum nimeni altul n-a mai vrut să fie
că sunt un bulgăre aspru de pământ
zvârlit într-o zăpadă albăstrie

cumplita vânătoare

Puteţi ascunde poruncind oricâte,
fructele nu voiesc să vi se-nchine,
iar de veţi face pradă, totdeauna
prea multe jertfe sunt şi prea puţine
căci adevărul se arată-n fapte
cum se arată tatăl în copil
cum soarele-i lumină peste moarte
şi umbra lui o brumă peste vii

Acum purtând cumplita vânătoare
tot repeziţi prin muguri galbeni spada
cum se repede vulturul flămând
când mâna-ntinsă îi arată prada,
iar de-mplinim vreo socoteală veche
la câte-un jude ce-i ştiut cu teamă
ne puneţi noaptea groasă la ureche
ca să plătim o îndoită vamă

Ştim, soarele chiar lui îşi este rege
aşa cum firea noastră l-a născut,
iar păsării îi vom găsi alt zbor
căci nu putem acelaşi fruct culege
cu cel cules în anul ce-a trecut
sau cel ce fi-va anul viitor

sămânţa iubire

Sămânţa noastră e-o lege străbună
coborâtă-n stele de lut şi de ceară
aprinsă la foc de vântul de seară
pândită pe drumul de lună

Seminţe-s şi boabele grele de rouă
şi copiii cu mâinile stinse de maci
sămânţă-i lumina purtată în saci
şi pâinea clădită în două

E-o sămânţă sângele nostru crescând
cu brazii în ceas de dreptate
cu timpul veghind în cetate
sămânţa iubire – sămânţă de rând

depărtarea spre maci

În eterul dintâi aşchii mari s-au desprins
şi cu degetul doar pot acum să le-arăt
lucitoare corăbii prin deşertul ceresc
şi tăcute ca peştii cu ochi mari de omăt

Către margini bătând nefiinţa cu pasul
aceşti demoni în cer luminează şi dor
depărtându-se-n câmpul de mac al luminii
ca un viscol de fluturi încet muritor

Acolo, departe, o sămânţă îşi duce
în palma inertă undelemnul aprins
şi-n materia ei săracă şi crudă
necuprinsul gândit îşi găseşte cuprins

Între noi, unde totul se aude, se vede,
unde lutul e rană de genunchi uneori,
mişcarea pare, pe rând, nemişcare
şi pântecul mamei – o criptă de flori

aceeași coajă

O vorbă simplă poate naşte ură
şi repede cuţitul scos din brâu
începe fulgerând să-mpartă moarte
la tot ce-n cale singur se adună;
şi ruga sfântă se preface-n zgură
arzând mocnit ca pietrele de râu
şi seva ei uneşte şi desparte
toate ce sunt sau nu sunt împreună

Din câte mor nici sâmburii nu pot
aceeaşi coajă să îmbrace-n poame
şi astfel ziua ce se naşte este
mai plină de osândă şi rugină;
mierea aprinsă ursului pe bot
coboară-n gură şi mai multă foame,
iar de se stinge firul de poveste
tot spre minciună faţa ni se-nchină

Orice schimbare printre muguri goi
coboară şi-n seminţe o schimbare,
iar de mai calcă prin pământ gândacii
noi mari săgeţi le potrivim la pândă;
din orice vorbă facem un război
tot împuşcând cu nuferii de sare
şi-acum, târziu, când ne spălăm cu macii
suntem mai plini de frică şi de ploi

comunicate de război

1.

Marele stat major al artei moderne
a transmis un ultimatum
armatei a doua a artelor clasice
prin care se cere părăsirea de urgenţă
a fortăreţei Poezia

2.

Raiduri repetate ale forţelor moderne
au lăsat în ruină
fortăreaţa Genul Epic
(populaţia de acolo
continuă să fie evacuată
în alte compartimente
ale artei clasice)

3.

Un spion al artei moderne
a furat regelui Richard al III-lea
calul şi regatul;
starea pacientului este bună

4.

Deşi orb, soldatul Homer
a intrat totuşi în război
şi continuă să fie un mare erou

5.

La raportul companiei
un soldat a fost descoperit
că avea cartuşiera plină cu flori;
pentru dovadă de romantism
a fost condamnat pe loc
cu avansarea în grad

6.

Războiul oferă şi cumplite erori
cele mai numeroase aparţin corpului IV al armatei Critica
de obicei această armată atacă orice
în majoritatea cazurilor
acţiunile ei sunt purtate în aer
Singurul fapt regretabil
rămâne însă acela de a nu şti niciodată
să se declare neutră

7.

Maiakovski a fost un simplu soldat
el a fost ultimul care a câştigat
contra cronometru cursa de maraton
a Poeziei

8.

Corpul al doilea al armatei Absurde
condus de Kafka
este ocolit de majoritatea populaţiei
din motive necunoscute

9.

Comisariatul literar de încorporare
şi-a făcut un Atelier
unde se făuresc arme
de tipul „mai încercaţi, sunt unele semne,
nimic nou, să mai vedem ce urmează” etc.,
atelierul a intrat în funcţiune
la parametrii proiectaţi
şi lucrează în serie

10.

Cuirasatul Tolstoi a fost găsit avariat;
casa unde el a navigat
a căpătat epitetul de „memorială”

11.

Soldatul Puşkin a murit împuşcat
pe când se afla într-o permisie de onoare

12.

Cuirasatul Dostoievski pentru merite deosebite
în acest război a fost recompensat
de statul major al omenirii
cu dreptul de a naviga
în oceanul literaturii universale
Actul de recompensă este permanent

13.

După moartea lor fizică
marile nave ale acestui război
pentru frumuseţea şi valoarea lor artistică
au fost depuse

la Muzeul Literaturii Eterne
(muzeul e deschis până la sfârşitul erei noastre
intrarea liberă!)

14.

Tribunalul militar suprem al artei clasice
l-a acuzat pe soldatul Flaubert
pentru că în timpul luptelor
a folosit în mod decadent
arma sa Madame Bovary
În felul acesta tribunalul a rămas nemuritor

15.

Comunicat Ultrasecret:
Nici un nou acord nu a intervenit
între forţele angajate
pe frontul poeziei patristice

16.

În fiecare an
în republica Film
se ţine o reuniune
la care participă absolut toate artele

17.

În momentul de faţă
instalaţiile antiaeriene
ale Satirei
se dovedesc a fi depăşite tehnic

18.

Surse regizorale bine informate
anunţă o nouă remaniere de guvern
a Teatrului

19.

În timpul războiului
centrul de meteorologie al artei
a furnizat numeroase informaţii
despre anotimpuri;
pentru activitate strălucită
soldaţii Vivaldi şi Brueghel
au fost decoraţi
cu Menţiunea Specială a Veşniciei

20.

Cele 9 simfonii
sunt cărţi poştale
pe care le-a trimis Beethoven
din prima linie a frontului

adevărul din mine

Eu m-am născut odată cu snopii
şi-am crescut cu zimbrii de soare
pe munţi am doinit un cântec de dropii
şi-am dormit învelit în izvoare

În sânge mi-am pus sămânţă de mac
şi-n ochi am strâns toată răşina
între brazi mi-am pus fruntea cerdac
să-mi ploaie în nuferi lumina

Am alergat prin grădinile bunilor mei
cu o oală de lapte şi una de vin
pacea toată din porumbei
m-am întors cu seara s-o-nchin

Acum pe buze îmi pun un cuvânt
să ştiu de frumos şi de bine
cu pădurile-ntregi răscolite de vânt
să-nvăţ adevărul din mine

tăcute vorbe

Ne gândim mai dinainte
somnul mâinii să-l schimbăm
după cum se schimbă umbra
dintre fapte şi cuvinte
şi am învăţat din luptă
că a pierde-i mai firesc
precum e firesc să cadă
merele când putrezesc

Şi când vine iar sorocul
să-mpărţim la fiecare
grâul acru al durerii
şi bucata lui de sare
tot în zodie ne-ntoarcem
ca o stea în scoica mării
să găsim precum prorocii
somnul greu al întâmplării

Cei ce vând tăcute vorbe
pe rachiu sau pe arginţi
sau pe scaune înalte
locuite doar de sfinţi
fură legea după care
toţi râvnim fără a şti
dreptul de-a purta coroană
sau pe cel de-a porunci

sunt semne

Există lucruri care
nu pot fi măsurate
pentru că-n jur măsura
e chiar puterea lor
aşa cum mâna noastră
e semn de nedreptate
când lasă-n urmă crudă
doar umbra unui zbor

Lumina de o-nchină un semn
mai mare ei
e voia unei stări
ce singură va cade,
iar vina de se-mparte
pe rând ca anii grei
la cât am dat din noi
se-adună ori se-mparte

Sunt semne peste care
nu cutezăm a trece
le credem, nu le credem
puterea lor apasă
şi de lipsesc, durerea
se seamănă şi ea
cu lipsa îndoită
a pâinii de pe masă

De punem azi o vorbă
să-ndure sau să mintă
poate că mâine miezul
ei va roti mai dens
peste acele lucruri
de-a căror grea măsură
cântarul se înclină
doar într-un singur sens

până la rouă

Curată este astăzi casa noastră
şi varul poară gust de senectute;
doar galben luminând ca o părere
singurătatea are ochi de taur;
frigul ne prinde-n gheara lui albastră
şi-n palma nopţii iarăşi îşi ascute
buza în care vinul pare miere
şi liniştea un ţipăt lung de graur

Ziua ridică-n noi o lumânare
şi fumul vezi cum chiuie prin casă,
până la rouă gândul se desface
amestecat cu pulberea măruntă;
în piept războiul e o sărbătoare,
tăcuţi noi bem rachiu de biruinţe
şi îmbrăcaţi cu nesfârşită pace
frigul ne pare aşchie căruntă

Cu pumn de mucegai acum bătrânii
frământă miezul morţii, fără grabă
în grădină noaptea o păpuşă pare
cu ochii speriaţi de umilinţă;
când ziua prinde muced gustul lânii
nimeni din cei ce ard nu se întreabă
de ce există pentru toţi o floare
şi dincolo de ea o Nefiinţă

întâlnire

Merg cu tata în valea plângerii
avea nişte fân acolo
de strâns
calul – umedă floare-n tămâie
rupe căruţa – viscol aprins

Trece-o înmormântare
cu preotu-n faţă
şi mortul ascuns în ştergare
de flori
la urmă-o femeie plângând
copii şi bătrâni
cu lumânări de gheaţă
şi panglici în mâini

Mergem, parcă-am fi şi noi
în prohod
Avem fân, pe acolo, tată?
Avem!, îmi spune şi mut
îşi freacă barba plină de lut
şi-aruncă ţigara prin glod

Plouă, acum drumu-i pustiu
Cine-o fi murit?, îl întreb
Nu ştiu!, şi mut
îşi freacă iar barba de lut

atâta doar îmi spune:
Mergi înainte,
eu vin mai târziu;
mă opresc la Nanu-ţiganu
să beau un pumn de rachiu

taina

Strângem floarea de răchită
să ne facem toamna haină
şi legate într-o horă
strângem taină după taină
cum ariciul strânge noapte
pe sub nuca lui de spini,
mari seminţe de lumină
sau păpuşi de mărăcini

Strângem semne sau cuvinte,
aur strângem cât să-ncapă
peste cuibul nostru plin
de atâtea flori de apă
şi înspăimântaţi de gândul
că lumina-i o durere
ne întoarcem tot la frica
ce ne dă din nou putere

Lunga vreme de-ntuneric
pedepsită cu izbândă
ne-a deprins şi mersul drept,
dar şi-acel de-a sta la pândă
şi curaţi întoarcem moartea
cea lăsată din bunici
căci pământul este cartea
scrisă doar de mucenici

parastas

La masă toţi stăteau abătuţi
în jur mirosea a brânză şi pâine
tata scosese argintăria bună
se auzea doar floarea tăcerii
viscolind în pod
ţipa prin grădină un câine

Vinul urcase din inima beciului
îi simţeam răcoarea aproape arzând
musafirii stăteau trişti, galbeni
ceara împrăştia lumină de plumb
aşteptam judecata să cadă
şi ea să fie cuvânt

Deodată icoana se sparge-n perete
şi tata încet pumnu-şi ridică
tac toţi mestecând ascunsă durere
e-atâta noapte în buzele lor
e-atâta noapte şi atâta frică

Când a izbit, masa a căzut în genunchi
bocetul s-a spart în noi şi a nins
s-au înclinat toţi şi tata mi-a spus
că la mormântul mamei
lumina s-a stins

din două cumpeni

Nimicul ce există îşi cunoaşte
cu firea ideala nemişcare
astăzi murind învaţă a se naşte
mâine născându-se în sine moare

Şi legile, tămâie prin obiecte,
par mucegai de grea singurătate;
par bune uneori sau par infecte
după cum voia noastră le socoate

Ridică varul lumii ca să vezi
noroiul arătând semeaţă firea,
curat e mortul, vai, murdară ziua
căci se unesc doar prin deosebire

Prea mulţi gândaci în ceruri se aprind
o stea îşi arde lâna biruinţei
prea mare-i nemurirea, noi fiind
doar sluga întâmplării şi-a voinţei

Şi la sfârşit, sfârşitul existând,
un trecător voind să-şi spele faţa
din două cumpeni va alege singur
noroiul sfânt sau poate Dimineaţa

drum către ţărmul mării

În gând întoarcem vorbe de ocară
mergând pe stradă singuri, adormiţi
omizile despică din copaci
nectarul ca o aşchie prin muguri
ploaia de fum începe să ne doară
cum arde-ncet în brazii osteniţi,
iar ceaţa agăţată prin araci
cade târziu ca boabele de struguri

Doar într-un ciob de aer se mai vede
umbra femeii leneş dezbrăcată
întârziind sub pleoapă mari plăceri
sau visuri de argint sau de păpuşi,
lumina iernii nimeni n-o mai crede
cum stă în ochiul zilei aplecată
şi câinii latră ca nişte dureri
cerşindu-şi pâinea albă pe la uşi

Toţi râd în ghinda lor jucând cu zarul
şi-mpuşcă albi din sticla otrăvită
a singurei izbânzi ce-o pot avea
după cuvântul osândit vânării;
căci prin palate e curat doar varul
restul luminii curge despletită,
pe străzi nu-i nimeni şi nu poţi afla
unde e drumul către ţărmul mării

fără vină

Eu mă văd nevoit să arăt pentru cei
ce au spart lumina până-n ultimul rod
că sângele curge prin frunza de tei
ca peştii sparţi într-un ciob de năvod
şi mă văd nevoit umbra s-o-mpart
după cât vicleşug mâna cunoaşte
după cât soare culegem din ierburi
sau din merele roşii din paşte

Eu mă văd nevoit o altă croială
să tai peste lâna crescută în peşti
să dau ascultare umbrelor vii
născocind cumplite poveşti;
şi-un jude la urmă coborând cu putere
va rupe şi ultimul solz de izbândă
iar de-om face şi alte răscoale mai grele
găsi-vor cinstiţi să le vândă

Chiar dacă bate seminţele crude
pasul în sine îşi caută punte
turme de muguri prin crengile ude
îşi fac vâsle din oase şi luntre;
rar se culeg ca dintr-o ispită
cuvintele ce-au nins curat, fără vină,
căci mâna goală e mult mai cinstită
decât furând să se-arate prea plină

barbut

Pitic m-am născut
şi fraţii dădeau la barbut

o ţigancă cu sâni de răşină
într-o noapte fără-nceput
mi-a ghicit în barbut

aurul moale şi sfânt
cu-un pahar de pământ
l-am băut la barbut

tata uscat şi amar
pentru un zar
m-a vândut la barbut

bun vândut…

un agent, direct către ministru

– secret –

în seara zilei de unu spre doi
onor domnule ministru vă raportez
că am descoperit în zona cercetată
o crimă un incest şi un botez

de asemenea domnule vă aduc la cunoştinţă
o informaţie nu tocmai banală
florile au trimis la primărie un act
prin care declară grevă generală

tot ele au făcut demonstraţii pe stradă
au cerut apă curată şi fum mai puţin
instigatorul mârşav la această revoltă
sunt informat că este un crin

forţa de pază a încercat reprimări
în zonă s-au produs dezordini şi larmă
în timpul ciocnirilor s-au folosit injurii
şi s-au tras şi focuri de armă

în urma incidentelor au murit magnolii
au mai murit un spin şi alte pansele
un procuror important a cercetat cazul
şi l-a clasat într-un dosar de nuiele

poem despre programul politic al grădinarilor

Crinul strigă lozinci pentru dreptul de a respira
peştii fac demonstraţii în deşuchiate acvarii
pentru carnea lor transformată în cherestea
pădurile cer majorări de salarii

Tăios şi albastru numai sângele de şopârlă
a rămas să ne zgârie pieptul şi ochii
şi iată, zăpada din betoane şi fier
îşi croieşte suave pardesie şi rochii

Ceaţa bate cu nuiaua de sticlă-n fântână
de spaimă iezii-şi ling bubele de ficat
în lume numai un zarzăr înflorit şi nebun
se plimbă cu gândul tumefiat

Discipoli de lemn primesc decoraţii înalte
le ard în piept, de bucurie, meduzele crude
la marginea lumii răbdător un filosof
încearcă să aprindă chibrituri ude

Prea instruiţii gândesc totul cu şublerul
până şi cocsul murdar care-şi desface porii
iar dintre toţi ce-au rămas doar grădinarii
mai aderă la înalta moralitate a florii

tablou

Sus, în munte, Dumitru, cu pumnul strivit
a bătut în cer flămând până când
au venit ţiganii cu cuţite de argint
şi ţigănci cântând – bun găsit

Am înghiţit mirosul înalt de pământ
când ceaune-au strigat ora de prânz
ce mare e prânzul fără cuvânt
ce sfântă e carnea de mânz

E altfel de soare sub cortul de pânză
şi altfel de lună şi altfel de vânt
e altfel sarea uscată pe brânză
şi vinul e altfel, mai sfânt

Poate cochilia mică de gheaţă
rotundă ca sfârcul umed de fată
e amfora din care fără viaţă
beau apa cea mai curată

Poate-ngheţat înalt şi frumos
cu nirvana aceasta în pleoape
cocoşii de munte i-adun de pe jos
în turme de os peste ape

Caut muzica acestui ţinut
în care urşii dorm sub zăpadă
în care melcii fără-nceput
se-alungă prin ploi să mă vadă

rămâne un spaţiu

Focul s-a spart în cenuşă
şi nuferii dorm
vezi, gându-i cărarea trecând
ca o spaimă târzie
şi liniştea plouă în noi
arzând iasomie
vai, urmele mari de la uşă
sunt flori de noroi

O stea îşi sparge greu
lumina prin cer
vezi, umbra vrea să răsară
uscată aproape
şi singur în ea un flutur
zbate din pleoape
vai, tâmplele-s flori de salcâm
şi iarăşi le scutur

Rămâne un spaţiu în care
zăpada se stinge
şi liniştea-şi culcă genunchiul
umbrit de povară
tot singuri vâslim prin cuvinte
în luntrea de ceară
căci vuietul surd ne duce
cu el înainte

vom râde? vom sărbători…

Bulgării mari şi roşii de mucegai
vor bate la glezna viţelului, Cartea
arată că timpul oprindu-se-n pietre
va face nuntă cu moartea

Nici zvonul bine nu se va duce
zvonul acesta de început,
vor uita şi merele să se usuce
şi naşterea o va uita de născut

Rachiul va sparge lemne în noi
şi-n aer focul va uita să se stingă
vor uita şi ploile mersul de ploi
şi ninsorile vor uita să mai ningă

Doar un necunoscut din alte ceruri
privindu-ne se va uimi de toate
şi noi vom râde, vom sărbători
dorul acesta de singurătate

stea

Nu cred în steaua asta coborâtă
în noi precum zăpezile ce cad
cu vuiet lung de sparte oseminte
şi-i număr anii precum număr cercuri
în fiecare inimă de brad

Lumina ei un singur sens arată
şi mâna ce se-abate se usucă
şi arde precum mierea otrăvită
când vântul sparge
carnea grea de nucă

Nu cred în steaua asta ce apune
în noi ca-n ultima ei treaptă
a unei lumi ce-aşteaptă ca să treacă
spre altă formă
mult mai înţeleaptă

Dar în zadar sub semnul ei
noi focuri mari
cu alte focuri stingem
nu mai e timp ca mâna ridicând
lumina ei prea pură s-o atingem

negândire

Dar ce sunt eu, piezişă stea de noapte
în care fără voie luminând
osificate crengile de lapte
par iedera zăpezilor din gând

Dacă-n părere vina creşte muguri
stea blestemată să-mi rămâi stăpână
amiaza goală crească-mi împreună
miezul de oase, boala mea bătrână

Care zăpadă pielea va uimi?
înfricoşate scorburi de ţărână
cu frica renăscând la nesfârşit
tremurătoare crengi de bronz, de lână

Voi treceţi, curgeţi apa voastră – taur
sălbatec seminţia fulgerând
sub nuca toamnei respirând un graur
când alb-albastru, când neluminând

Pierdută stă zăpada printre noi
şi-n jos privirea vina mea oprită
în melcii umezi curge – vezi, auzi
noaptea aceasta lungă negândită

testament

S-a împlinit botezul
acestei lumi sau poate
nimic nu ne rămâne
celor câţiva copii
pe care ei, părinţii,
sub umbră de durere
ne-au zămislit în taină
cu frunţile plecate

Tu ia marie sfântă
o baniţă de grâu
ilie tu ia calul
mai umed ca o stea
vă las, mai spune tata
porunca de-a trăi
această vrere oarbă
ce nu-i numai a mea

Fratelui meu mai mare
îi vine-n pază moara
şi soră-mii icoana
grădina de castani
iar mamei mele doar
fântâna de lumină
cu apa cenuşie
a ultimilor ani

Pentru ion rămân
arginţii adunaţi
şi pentru gheorghe casa
cu câteva odăi
stau toţi sub judecată
cu umerii plecaţi
aurul greu le curge
prin ochii verzi şi răi

Când rândul mi-e ca ultim
copil în astă casă
îmi pare lumânarea
o buză de cuţit
mi-s palmele în rugă
şi tata orb îmi spune:
nu ştiu dacă mai este
ceva de împărţit

toamnă de praguri

Toamnă de praguri
în mare de iarbă
şi-n arsă colină de vânturi
durută flămând
ca mărul din măr ne coboară

În soartă – albă iubire
de apă întoarsă pe poartă
şi fruntea de aripi plecată
în buze uitată
şi-n pâine uitată
şi-n munte uitată se-arată

Un sunet negru de tare
şi-n tare altare
de piatră de soare
şi-n soare amare
păsări rătăcind fluid de albastre
învaţă să zboare

ori numai aşa

Fug cuvintele tale de stâncă întoarsă
şi trupul zboară din ele – gol
cu drumul de apă tânăr
sub pleoapă

Doar muma lipită de iarbă
arde vie ca o bucurie de pe jos

Printre fântâni, o beţie rară de fluier
aleargă peste maluri
ori numai aşa neînfricată prin cruci
plânge ceaţa de piatră uscată

Şi-au venit iarăşi tainele
ca-ntr-un botez să se-adape

celor de-o seamă care cântă patria

Ce ştiţi voi doar la douăzeci de ani
câtă putere-mbracă grâul drept
când niciodată n-aţi călcat prin el
ca să vă bată spicele în piept;
şi staţi doar lângă marginea de foc
tot aşteptând să cadă vreo lumină
peste cuvintele ce n-au scos floare
pentru că n-au măcar o rădăcină

Ce ştiţi despre părinţii noştri care
râdeau luându-şi timpul în morminte;
când ţara asta e un foc imens
voi căutaţi igluuri prin cuvinte
şi nu avem atâţia dascăli oare
care-au ştiut cinstit să ne arate
în poama roditoare de trecut
părţile bune, părţile uscate?

Tot spuneţi Voroneţ, Carpaţi şi grâu
şi-n verbe scunde vreţi a le cuprinde,
tocmind păreri sau zvonuri de idei
voi vindeţi aur care nu se vinde;
zidirea noastră e sămânţă veche
şi neştiind-o nu puteţi gândi
ce forţă a împins tot neamul nostru
în trecerea din noapte către zi

călcând lumina

Şi rog acum nu faceţi vreo greşeală,
aşa cum cade ploaia – cade bine!,
iar de mai bat ninsori în buza porţii
e chiar pribeagul care-şi cere prânzul;
iertaţi şi sfânta noastră îndoială
căci ea e vama zilelor puţine
şi ascultaţi prin grajdurile nopţii
cum bate din copita lunii mânzul

E greu să naşti putere din cuvinte
când chiar cuvintele îţi sunt povară
cum legea ţine-n pază dimineaţa
sub haina spinilor de trandafir;
lauda falsă e un fals părinte
ce va aduce mai târziu ocară
şi-n dintele de plug întors cu faţa
lumina cade ca un patrafir

Zăpada minţii uneori se naşte
din ieslele pământului murdare
şi fără voie timpul o aduce
la judecata zilei să se-nchine
căci umbra-mparte fără a cunoaşte
vântul uscat prin palmele amare
pentru că uneori călcând lumina
răul acesta poate fi un bine

curgerea toată

Atât de altfel aşezată lumea
cum fiecare gest din noi separă
mierea din bobul gros al pâinii
de pâinea umedă sau cea amară;
şi orice vorbă spusă ni se pare
la unii mângâind obrazul minţii
la alţii urma groazei de cuţit
peste sărutul ce ni-l dau părinţii

O lege se adună-n fiecare
măruntă ca seminţele de foc
iar noi purtăm la sărbători în piept
flori de lămâi sau flori de busuioc;
nu ne-am născut cu toţii pe măsură
cântarul lumii nu ni se închină
căci pentru unii roua-i întuneric
iar pentru alţii fluier de lumină

Şi speriate-n cetini se ridică
fiare stinse-n urletul de corn
cum fumul galben curge de pe vatră
pândind în sus prin umărul de horn,
curgerea toată e un zeu, se pare,
şi-i ducem jertfă mielul de pământ
apoi primim tăcuţi bănuţul nopţii,
simbrie pentru câte am înfrânt

ridic cetate

Vindem doar umbre şi câştigul
îl împărţim la întâmplare
cum împărţim după război
chimirul plin de bani furaţi;
sub coajă îşi ascunde frigul
puţinul foc de lumânare,
noi spargem melcii de noroi
ca să-i vedem împerecheaţi

Dacă lovim din nou se-adună
în umbre groasă buruiană
şi-atât cât pedepsim ne pare
că răutatea nu-i de-ajuns
cum nu-i de-ajuns când vinul tună
sub pielea galbenă din cană
şi-nduplecaţi de-o întrebare
ascundem fapta de răspuns

Şi împărţind pe jumătate
pâinea uscată ca o stea
în care mâna s-a aprins
ca bruma poamelor prin vie
am să ridic în voi cetate,
veţi chiui intrând în ea
căci pentru unii-i cer deschis
iar pentru alţii puşcărie

bocitoarele lui Charon

Stă alb întins cu ceara picurându-i
peste obrazul mâinii grea, amară;
chiuie surde bocitoarele ţigănci
vestindu-i tatei ultima lui seară

Poartă vreo vină tata stând aşa
cu pleoapa-ntoarsă refuzând lumina
– Să ne-nchinăm!, îmi spune cineva
căruia toţi îi sărutarăm mâna

Nu-mi amintesc să fi-njurat cândva
sau crimă tata să fi săvârşit
toporu-n mână n-a luat şi gândul
nu i-a fost doamne-n ură la cuţit

Mama împarte printre vii pomana,
veninul greu al sfântului cuvânt
sângele spart ce mâine-o să răsară
lui Charon, barcagiul din pământ

De vin la rând ca fiul cel dintâi
cum vârsta noastră poartă un cocor
apoi nu mare-i timpul până când
iar bocitoare vor cânta-n pridvor

Mama împarte printre vii pomana:
sângele lui şi-al meu şi-al tuturor

zaţul ghicit

E drum de seară putrezit şi sur
mai e şi o balanţă inegală
şi văd şi-un trandafir care-şi descheie
tergalul prost petală cu petală

O veste bună ai căci vezi gutuiul
iar rătăceşte într-o înflorire
prind nebun prin aer cum priveşte
doar acul prin retina lui subţire

O pupăză de ceară te descântă
un farmacist te află-n eprubetă
în spate ai un nufăr pământiu
chircit într-un sicriu murdar de cretă

O damă în pânzeturi lungi de aer
cu şolduri mari şi sânii mari, de unt,
te pierde, te câştigă la ruletă
seară de seară ca pe-un franc mărunt

Desenele de bronz încă se mişcă
adânci, adânci pereţii ceştii sunt
şi-n gura ce-a sorbit licoarea simplă
ninge slugarnic, ninge cu pământ

blestemul

Căzuţi pe spate mor salcâmii putrezi
ciumate mor şi vrăbiile-n vii
stăm orbi şi goi aprinşi peste morminte
şi ne iubim de parcă-am fi copii

Şi mângâierea – vină de-ntuneric
o beau din palma nopţii şi îţi spun
că aşteptându-te mi-au nins albastre
peste fântâna cărnii flori de-alun

Când timpul destinat se va mai naşte
pustie va fi naşterea şi oarbă
sângele nostru-ngemănat cu noaptea
îl vor fura păunii să ni-l soarbă

Şi-acum flămând un corb târziu mă doare
întunecat şi neştiindu-mi vina
când nunta noastră va rodi-n păcat
am să-mi ascund într-o făclie mâna

crepusculară

Încet ca un alcoolic cu pas şovăitor
tăcerea se desprinde din lucruri cete, cete
şi ca o herghelie cu aripile ninse
se desfăşoară oarbă în fulguiri încete

În cer atârnă luna scămoasă – o greşeală –
flirtând mahmură cu un cor de fluturi
ce-n ochiul meu – surpată catedrală –
argint închină din smolite ciuturi

Şacal flămând în osul meu din frunte
un frig sticlos îşi cronţăie flaşneta
ca un smintit ce pierde la ruletă
şi banii şi amante şi bricheta

Şi tu ca o ninsoare cu degete prelungi
te risipeşti cuminte pe tâmpla mea de nord
acolo în ţărâna amară şi crăpată
cu funigei de brumă pierduţi în dezacord

Şi fugi prin ierburi albe şi dezmierzi
simetrice amiezi cotidiene
când eu cu-un geamantan de cobre verzi
vagabondez prin gări elveţiene

bătrânii din porţi

Când vin, cu bătrânii de-acasă
mă-ntâmpină lutul din tindă
poveştile strânse în grindă
m-aşteaptă cu seara pe masă

Ursitoare-mi găseşte-n ghioc
un drum presărat de pridvoare
beau vinu-ntr-o oală de foc
şi râd tremurând în izvoare

Mi-e plânsul un cântec de clopot
şi mângâi hulubii de ceară
vin caii aprinşi într-un ropot
să mă poarte spre altă vioară

Văd ultima dată grădina
şi merii cu fruntea-n pârâu
văd luna sădindu-şi lumina
în coapse rotunde de grâu

În porţi doar bătrânii rămân
cu pletele albe de gheaţă
femei cu pruncii la sân
mă petrec la drum dimineaţă

Mi-s visele grele de rouă
şi-n stele-mi creşte-o livadă
acolo-i povestea mea nouă
şi timpul meu nou de zăpadă

cuvântul meu

Cuvântul meu îl vreau o pomenire
între luminile ce ard pe-această vatră,
îl vreau o sabie, puternică de piatră
şi-un bucium ridicat pentru cinstire

L-am adunat încet dintre părinţi
şi l-am sfinţit cu pâine şi cu sare,
din cântecul înalt de căprioare
i-am coborât statornice dorinţe

podoabă nu i-am pus şi-n floarea lui
e vinul ce-o îmbată pe mireasă,
e doar cuvântul simplu de la masă
ce-l spui surorii, mamei sau oricui

fratele Daniile

Sihastră pasăre, cutremurând poteci
ca fulgerul de oase te dezbraci
peste pământul cărnii tale reci
când înfloresc într-o durere maci

Când au venit iar ploile din munţi
ai mai crescut în piatră încă-un an
ai muls ninsoarea caprelor din cer
şi ţi-ai făcut căciulă şi suman

Toiag de frunze galben, putrezit
ai prins în mâna grea ca o cenuşă
limbile mari de foc le-ai răscolit
şi ţi le-ai pus pe rând la uşă

Bătrâne orb şi părăsit de vreme,
doar urşii de zăpadă te mai ştiu
când umblă prin pământ ca să-şi găsească
lumină pentru alt sicriu

Femei târzii mai vin să se închine
şi carnea să şi-o dezvelească
ca să-ţi sărute fruntea cu trei mere
şi ca pe-un mire cerb să te iubească

Şi blestemat singurătatea ţi-o petreci
sihastră pasăre cutremurând poteci

adevăratul somn

Adu mai degrabă vinul amar
cel dulce lasă-l când fi-va izbândă
acum sângerând cuţit de nectar
vom pune prin muguri la pândă,
vor veni fii mai mici să se plângă
de mistreţii călcând lunuri de in
noi râzând le vom da puşti de zăpadă
şi câini asmuţiţi de venin

Târziu vorbeşte lumea de minuni
şi de nu ştiu ce altă grea pedeapsă
fie dar spinii albi pentru cununi
mierea ce-o poartă ursul într-o labă
căci după chip am semăna cu sfinţii
ce-i lasă toamna-n urme de noroi
iar pumnul greu ce ne-a bătut părinţii
să nu-l mai spele nici un fel de ploi

De bate câte-un clopot vrăjitorii
aceleaşi zodii lămuresc şi vise
n-avem ştiinţă cum se-ntorc cocorii
porţile vorbei stau mereu închise
şi noi greşim tot potrivind păreri
ce le rostim doar pe ascuns, hoţeşte
adevăratul somn nu este veghe
tot profeţind ce nu se profeţeşte

Cuprins